

Jaarverslag ACSG 2023

AdviesCommissie Schade Grondwater

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Taak en samenstelling	4
	2.1 Taak en missie	4
	2.2 Bestuurlijk opdrachtgever	4
	2.3 Ambtelijk opdrachtgever	4
	2.4 Samenstelling commissie	4
	2.5 Secretariaat	5
3	Externe ontwikkelingen in 2023	6
	3.1 Actueel instrumentarium	6
	3.2 Maatschappelijke ontwikkelingen	6
4	Interne ontwikkelingen in 2023	7
	4.1 Algemeen onderzoek	7
	4.2 Raamcontracten	7
	4.3 Instellingsbesluit	7
	4.4 Communicatie	7
	Bijlage 1 – Overzicht van verzoeken om onderzoek	8
	Afgehandelde en binnengekomen verzoeken	8
	Aantal schadegevallen per provincie	9

1 Voorwoord

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de aanvragen voor onderzoek naar schade, die de Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG) heeft afgehandeld of in behandeling heeft.

Per 1 januari 2023 is de heer ir. G. Meinhardt toegetreden tot de ACSG. Hij vult de commissie aan op het gebied van geotechniek en geohydrologie.

In 2023 heeft de ACSG een lichte daling gezien in het aantal verzoeken om onderzoek, dat door de provincies is voorgelegd. Een duidelijke reden daarvoor is nog niet te geven. Hierbij wordt wel opgemerkt dat zich binnen een aantal verzoeken van gebouwschade dertig of meer schadeobjecten bevinden, waardoor dit zeer tijdsintensieve projecten zijn. In totaal zijn er acht onderzoeken afgerond en zijn er zes nieuwe verzoeken om onderzoek aan de commissie voorgelegd. Per 31 december 2023 zijn 30 onderzoeken gaande.

De ACSG heeft zich beziggehouden met het verder verfijnen van de onderzoeksmethoden. Zo is de notitie over de berekening van het invloedsgebied, de zogenaamde contournota, nader uitgewerkt en geactualiseerd. Verder heeft de commissie in een eerder stadium al besloten om bij nieuwe schadeberekeningen uit te gaan van de Waterwijzer Landbouw (WWL) en de berekeningsmethode aan de hand van de TCGB en HELP-tabellen te verlaten. Aanvullend hierop heeft de commissie besloten bij voorkeur de regionale versie van de WWL te hanteren boven de WWL-tabel versie. Bij de bepaling van schade aan gebouwen wordt steeds vaker gebruik gemaakt van satellietwaarnemingen.

De commissie wordt ondersteund door het secretariaat van de ACSG dat is ondergebracht bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies. In overleg met de BIJ12 organisatie is de website van de ACSG vernieuwd. Aan de site is een geheel nieuwe infographic toegevoegd over het thema gebouwschade.

Ing. J.M. Geluk

Voorzitter Adviescommissie Schade Grondwater

Secretariaat ACSG
Leidseveer 2
3511 SB Utrecht
085 - 486 22 22 | acsg@bij12.nl
bij12.nl/acsg

2 Taak en samenstelling

2.1 Taak en missie

Artikel 7.19, eerste lid van de Waterwet geeft aan dat iedereen die schade meent te ondervinden als gevolg van een vergunde grondwateronttrekking of -infiltratie een verzoek om onderzoek kan doen. Dit verzoek dient men te doen aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie, waar de schade zich voordoet.

De gezamenlijke provincies hebben besloten voor de afhandeling van deze verzoeken één landelijk werkzame commissie in te stellen: de Adviescommissie Schade Grondwater (ACSG). De gezamenlijke provincies hebben de ACSG in 2011 ingesteld. De ACSG is ingesteld op basis van de Provinciewet.

Voor het indienen van een verzoek om onderzoek is het niet relevant of de provincie of de waterbeheerder in de rol van bevoegd gezag de vergunning heeft afgegeven voor de onttrekking die de schade zou hebben veroorzaakt. Verzoeken om onderzoek dienen altijd te worden gericht aan Gedeputeerde Staten.

De taak van de ACSG is het vaststellen van de causaliteit tussen de geclaimde schade en de vergunde grondwateronttrekking of -infiltratie. In geval van causaliteit adviseert de commissie over ondervanging of vergoeding van de schade. De geclaimde schade betreft veelal droogteschade binnen de landbouw, bosbouw en schade aan gebouwen.

De ACSG is het deskundige en onafhankelijke adviesorgaan voor Gedeputeerde Staten van de provincies op het gebied van de behandeling van verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken of infiltreren van grondwater.

2.2 Bestuurlijk opdrachtgever

De heer P. van 't Hoog, gedeputeerde van provincie Gelderland, was bestuurlijk portefeuillehouder van de ACSG tot de benoeming van het nieuwe college van Gedeputeerde Staten in Gelderland. De heer Van 't Hoog behartigde sinds juni 2019 de portefeuille Water in de Bestuurlijke Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling Wonen en Water (BAC ROWW), van het Interprovinciaal Overleg (IPO). Na de verkiezingen is hij in die rol opgevolgd door mevr. A. Mol. Als gevolg van een heroriëntatie van de werkstructuur bij het IPO is de oude Bestuurlijke Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling Wonen en Water (BAC ROWW) opgegaan in de nieuwe BAC Ruimte en Leefomgeving (BAC RenL).

2.3 Ambtelijk opdrachtgever

De heer S. Veenstra van de provincie Gelderland is namens de provincies op ambtelijk niveau het eerste aanspreekpunt voor de ACSG. De heer Veenstra is voorkomend (van)uit die rol contactpersoon voor agendering richting de ambtelijke en bestuurlijke adviescommissies van het IPO.

2.4 Samenstelling commissie

In 2023 was de ACSG als volgt samengesteld:

Dhr. ing. J.M. Geluk - voorzitter

Dhr. mr. G.J.M.M. Tax - plaatsvervangend voorzitter

Mevr. dr. ir. M. Korff - lid

Dhr. dr. ir. J.C. van Dam - lid

Dhr. dr. ir. W.L. de Lange - lid

Dhr. Ir. I. Hoving - lid

Dhr. Ir. G. Meinhardt - lid

2.5

Secretariaat

Het secretariaat van de ACSG is ondergebracht bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie voor de twaalf provincies. Het kantoor van BIJ12 is gevestigd aan de Leidseveer 2 in Utrecht.

Het secretariaat wordt gevormd door een adviesteam en biedt de commissie inhoudelijke en secretariële ondersteuning. Het adviesteam is het aanspreekpunt voor de commissieleden en bewaakt de kwaliteit en de voortgang van de adviezen.

Het adviesteam was in 2023 als volgt samengesteld:

Mevr. M.H. Brugmans-Overes (BIJ12) – secretaris

Mevr. ir. S. Klerks-Poppema – adviseur

Mevr. M. Bor MSc – adviseur

Dhr. R. Broekhuis MSc – adviseur

Dhr. ing. J.G.M. Beumer MSc – coördinator en plaatsvervangend secretaris

Daarnaast is er 1,5 fte expertise ingehuurd.

3 Externe ontwikkelingen in 2023

3.1 Actueel instrumentarium

De ACSG streeft ernaar dat het instrumentarium voor de vaststelling van schade door grondwateronttrekking of -infiltratie actueel is. Uitgangspunt is dat de ACSG de nieuwste, maatschappelijk aanvaarde en wetenschappelijk ondersteunde kennis in het instrumentarium toepast. Daartoe heeft een heroverweging plaatsgevonden over de manier waarop het invloedsgebied van een onttrekking wordt berekend. Vervolgens is de contournota opnieuw vastgesteld en op de ACSG-website gepubliceerd. Verder heeft de commissie besloten de Waterwijzer Landbouw, variant Regionaal, voortaan als uitgangspunt te nemen voor het berekenen van schade aan gewassen.

3.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Als onderdeel van de overheid, heeft de ACSG ervaren met enig wantrouwen door de burger gezien te worden. Dit gegeven is vorig jaar bij het vaststellen van het communicatieplan onderkend en betekent dat er nog meer aandacht wordt gegeven aan goede communicatie. Het voorzien in de juiste informatie en helderheid geven op voorhand over proces en producten, kan hieraan bijdragen. Zo is er dit jaar een formulier ontwikkeld om de meldingen van gebouwschade te ondersteunen, een folder gemaakt om gebouwschade toe te lichten en is de website vernieuwd.

4 Interne ontwikkelingen in 2023

4.1 Algemeen onderzoek

Bij het onderzoek naar gebouwschade wordt sinds enige tijd ook informatie van satellietdata betrokken. Hiermee kunnen geringe hoogteverschillen worden ontdekt, zowel van de gebouwen zelf als van de bodem eromheen. Medio 2024 zal deze werkwijze worden geëvalueerd.

4.2 Raamcontracten

De verzoeken om onderzoek hebben steeds vaker betrekking op een groter gebied, waardoor ook de kosten van het grondwatermodel en veldonderzoek toenemen. Gelet op deze trend is besloten de opdrachten aan externe bureaus Europees aan te besteden. In het najaar van 2023 heeft dit geleid tot een toekenning aan twee adviesbureaus per regio (globale verdeling regio's: noord, midden, zuid). De aanbesteding zorgt voor een snellere opdrachtverlening voor de komende 2 jaar, met twee keer de mogelijkheid tot verlenging van een jaar. Momenteel wordt ook gewerkt aan een raamcontract voor detailbodemkarteringen en gerichte opnames. De verwachting is dat deze aanbesteding in het voorjaar van 2024 is afgerond.

4.3 Instellingsbesluit

De benoeming van het nieuwste lid van de commissie leidde tot een evaluatie van de benoemingsprocedure die als te omslachtig werd ervaren. In de huidige situatie dient elk college van Gedeputeerde Staten de benoeming te bekrachtigen. Het voorstel om een coördinerende provincie daartoe te machtigen, namens alle colleges, is nader uitgewerkt. De formele besluitvorming hierover zal begin 2024 plaatsvinden.

4.4 Communicatie

Zoals aangegeven onderhoudt de ACSG haar eigen website met daarin informatie over de commissie en haar werkwijze, het kwaliteitsmanagement (protocollen), rapporten en folders.

Als een herziening van een bestaande verouderde regeling bij een onttrekking aan de orde is, organiseert de onttrekker of provincie in veel gevallen een gebiedsproces. De ACSG neemt deel aan werkgroepen om informatie te verschaffen over de ACSG-procedure.

Over de besluitvorming voor de contournota heeft de ACSG een artikel gepubliceerd in het vakblad Stromingen. Met betrekking tot het besluit voor de toepassing van de Waterwijzer Landbouw, variant Regionaal, is een presentatie gegeven op de Waterwijzer gebruikersdag.

Bijlage 1 – Overzicht van verzoeken om onderzoek

Afgehandelde en binnengekomen verzoeken

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van het aantal afgehandelde en binnengekomen verzoeken binnen de provincies in 2023.

Naam	Aantal melders	Soort schade	Ontvangst	Ontwerp-advies	Definitief advies
Groningen					
Geen					
Friesland					
Terwisscha	1	Bos	09-2014	02-2023	07-2023
Noord Bergum aanvullend	div.	Landbouw	n.v.t.		
Oudega	1	Landbouw	03-2022	12-2022	03-2023
Drenthe					
Beilen	11	Gebouw	04-2021	05-2023	07-2023
Breevenen	30	Gebouw	06-2022	-	-
De Groeve	div.	Landbouw	04-2023		
Gasselte	1	Landbouw	03-2023	11-2023	
Nieuw Amsterdam	1	Gebouw	07-2023		
Overijssel					
Mander-verzuring	Ca. 300	Landbouw	07-2009	04-2023	06-2023
Holten	Ca. 300	Landbouw	07-2005	11-2020	09-2023
Wierden	Ca. 500	Landbouw	04-2012	-	
• Ypelo	--	Landbouw	04-2012	12-2019	
• Notter	--	Landbouw	04-2012	12-2020	
• Noord	--	Landbouw	04-2012	-	
Wierden Ypelo	15	Tuinen	12-2021	-	-
Landgoed Haarboer	1	Bos	12-2021	10-2023	-
Archemerberg	?	Landbouw	09-2020	-	
Geerdijk	1	Gebouw	12-2020	01-2022	-
Wierden Notter	1	Bos	02-2021	-	-
Herikenberg	?	Landbouw	03-2021	n.v.t.	n.v.t.
Hammerfliet	31	Gebouw	10-2022		-
Witharen	1	Bos	03-2023		
Espelosebroek	div.	Landbouw	07-2023		
Gelderland					
Hemmen Zetten	28	Gebouw	09-2018		
Hengelo - 't Klooster	?	Landbouw	03-2020	-	-

Haarlo Olde Eibergen	?	Landbouw	06-2022	-	-
Utrecht					
Woudenberg	4	Landbouw	11-2021	-	-
Noord-Holland					
Loosdrecht	1	Landbouw	06-2022	12-2023	
Loosdrecht	1	Gebouw	05-2023		
Zuid-Holland					
Geen					
Zeeland					
Geen					
Noord- Brabant					
Loosbroek 2	1	Landbouw	05-2017	03-2019	-
Loosbroek 3	54	Landbouw	06-2019	-	-
Gilze Tilburg	45	Landbouw	02-2019	-	-
Waalwijk Kaatsheuvel	4	Landbouw	07-2019	-	-
Seppe Schijf	>500	Landbouw	04-2020	-	-
Budel	10	Landbouw	04-2020	-	-
Buulderbroek	3	Gebouw	12-2021	-	-
Maarheeze	1	Gebouw	08-2022	03-2023	05-2023
Vessem	42	Landbouw	10-2022	-	-
Schijndel	44	Landbouw	10-2022	-	-
Bergen op Zoom	41	Landbouw	10-2022	-	-
Limburg					
Maastricht	20	Gebouw	05-2017	10-2022	01-2023
Flevoland					
Geen					

Aantal schadegevallen per provincie

Provincie	Soort schade	Stand januari	Afgerond	In behandeling genomen	Stand december
Groningen		0	0	0	0
Friesland	Landbouw	2	1	0	1
	Bos	1	1	0	0
Drenthe	Gebouw	2	1	1	2
	Landbouw	0	0	2	2
Overijssel	Landbouw	5	3	1	3
	Bos	2	0	1	3
	Tuinen	1	0	0	1
	Gebouw	2	0	0	2
Gelderland	Landbouw	2	0	0	2
	Gebouw	1	0	0	1

Utrecht	Landbouw	1	0	0	1
Noord-Holland	Landbouw	1	1	0	0
	Gebouw	0	0	1	1
Zuid Holland		0	0	0	0
Zeeland		0	0	0	0
Noord- Brabant	Landbouw	9	0	0	9
	Gebouw	2	1	0	1
Limburg	Gebouw	1	1	0	0
Flevoland		0	0	0	0
Totaal		32	9	6	29